

54

SAKARYA VİZYON PLANI

'YEŞİL - MAVİ BULUŞMASI'

KENTSEL VİZYON
PLATFORMU

KENTSEL VİZYON PLATFORMU

‘Kentsel Vizyon ile Kurgulanan Kentler’

NEF ve Kentsel Strateji tarafından kurulan
Kentsel Vizyon Platformu
kamu, sivil ve özel sektör işbirliği ile

- bölge
- kent
- mahalle

ölçeğinde çalışmalar yaparak, yeni planlama
yaklaşımı ve modellerini tartışmaya açmaktadır.

81KENT
VİZYON
www.kentselvizyon.org

“Sakarya Vizyon Planı” Kentsel Strateji tarafından geliştirilen kapsam ve içerik çerçevesinde, A. Faruk Göksu ve Sıla Akalp 'in Stüdyo 33'te verdiği eğitimler sonucunda, Gülsün Duygu Bütün tarafından hazırlanmıştır.

01

ANALİTİK BAKIŞ
Stratejik Göstergeler
10 Temel Sorun ve Fırsat
BEK Analizi

07

02

STRATEJİK BAKIŞ
Bölgesel İşbirliği
Kent Kurgusu

15

03

VİZYON
Bölgesel Vizyon
Kentsel Vizyon

20

5

04

VİZYON ve EYLEM ÇERÇEVESİ
Vizyon Çerçevesi
Eylem Çerçevesi

23

05

SAKARYA'NIN GELECEĞİ İÇİN
10 TEMEL İLKE

36

BÖLÜM

01

ANALİTİK BAKIŞ

Stratejik Göstergeler
10 Temel Sorun ve Fırsat
BEK Analizi

STRATEJİK GÖSTERGELER

Nüfus:
902.267 kişi

Ekonomik Değerler:

- Sanayi (otomotiv, tekstil, gıda, metal-çelik, petro-kimya, orman ürünleri)
- Tarım
- Hayvancılık
- Arıcılık
- Balıkçılık
- Ormancılık
- Turizm

Doğal Değerler:

- Akova (Türkiye'nin en verimli 2. Ovası)
- Sakarya Nehri
- Maden Deresi Şelalesi
- Sapanca Gölü
- Samanlı Dağları
- Soğucak Yaylası
- Karasu Plajı
- Kuzuluk Kaplıcaları
- Geyve Maden Suyu

Tarihsel İzler:

- 29 Sit Alanı
- Medeniyetler Beşiği (Frigler, Persler, Makedonya Krallığı, Bythia Krallığı, Roma, Bizans, Selçuklular ve Osmanlı Dönemleri)
- Justinianus Köprüsü
- II.Beyazıt Köprüsü
- Ağa Cami
- Rahime Sultan Camii

8

Performans Kriterleri

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

21

ÇEVRE
18

EKONOMİ

22

SOSYAL
31

YAŞAM KALİTESİ

55

Eğitim:

Sakarya Üniversitesi
(58.534 Öğrenci)

Sosyal Altyapı:

- 11 Kütüphane
- 7 Tiyatro
- 1 Üniversite
- 18 Sinema Salonu
- 3 Müze
- 216 Spor Kulübü
- 1560 Sivil Toplum Kuruluşu

Kaynak: Türkiye'nin Şehirleri Sürdürülebilirlik Araştırması, Boğaziçi Üniversitesi, 2011.

9

10 TEMEL SORUN

10

- 1 Deprem
- 2 Hasarlı Konutların Varlığı
- 3 Açık ve Kapalı Toplanma Alanlarının Yetersizliği
- 4 Afetlere Hazırlıksızlık
- 5 Kent İçi Ulaşım Sorunu
- 6 Turizmde Altyapı ve Yatırım Eksikliği
- 7 Doğal Değerlerin Yeterince Tanıtılmaması
- 8 Sakarya Nehri'ne Yapılmakta Olan 3 adet HES Projesi
- 9 Ulaşım Master Planı Eksikliği
- 10 Hava Kirliliği

10 TEMEL FIRSAT

- 1 Havza Coğrafyası
- 2 Ulaşım Ağlarına Yakınlık
- 3 Yapılmakta Olan İstanbul-Ankara Hızlı Tren Projesi
- 4 Üniversite-Sanayi İşbirliği
- 5 Yatırım Teşvikleri
- 6 Tarımsal Ürün Çeşitliliği
- 7 1. Sınıf Tarım Arazisinin Çokluğu
- 8 Kalifiye İşgücü Varlığı
- 9 Zengin ve Geniş Su Havzası
- 10 Doğal Değerlerin Çeşitliliği ve Zenginliği

11

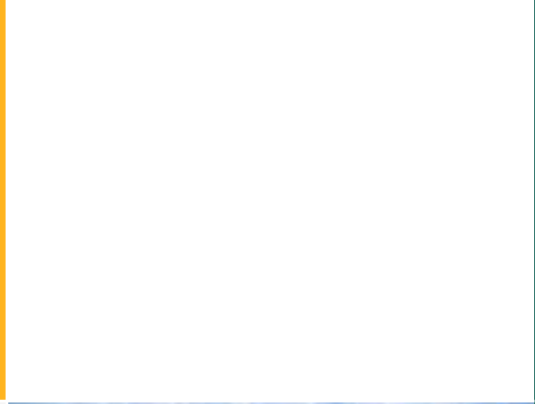
BEK ANALİZİ

Kaynak: KentSEL Strateji

Birikim	Medeniyetler Beşiği Kültür (Gelenek+Görenek) Doğal Değerler Festivaller
Bereket	Yer Altı ve Yer Üstü Suları Toprak Medeniyetler Beşiği Yayla/Ova Alabalık
Beceri	Sınai ve Tarımsal Üretim Balıkçılık/Arıcılık Ormancılık El sanatları Yöresel Mutfak
Bakış	Liman Sınır Ötesi İlişkiler Yatırım Entegre Sektörel Gelişim Alternatif Sektörler
Büyüme	Verimli Üretim Kırsal Kalkınma Sanayi Teşvikleri Liman-İhracat Üniversite
Beklenti	Afete Hazırlıklı Kent Çevre Kirliliğinin Azaltılması Tarımda ve Hayvancılıkta Gelişim Farklı Sektörlerde Üretim Lojistik Merkez (Demiryolu-Liman)

Ekoloji	Yaylalar Orman Nehir- Göller-Yer Altı Suları Verimli Tarım Toprakları Endemik Bitkiler
Ekonomi	Sanayi Tarım ve Hayvancılık Kültür Turizm Ticaret (İhracat)
Eşitlik	Etnik Gruplar Kadın-Erkek Erişim Eğitim
Etkinleştirme	Yerel Halk İşbirliği Üniversite Kırsal Alan Kadın
Edinim	Tarımda ve Hayvancılıkta Verim Yatırım-Teşvik Katılımcılık Yerel Girişimcilik Tarımsal ve Sınai Kalkınma
Entegrasyon	Üniversite-Tarım Üniversite-Hayvancılık Üniversite-Sanayi Bölge-Kent-Kıyı

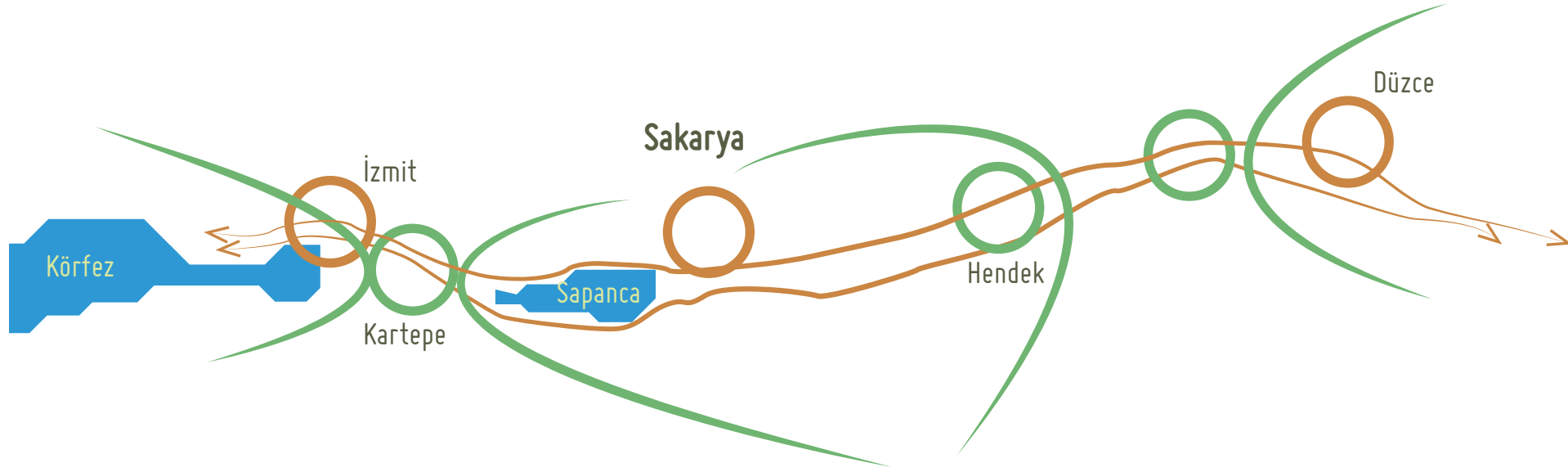
Koruma	Kültürel ve Tarihi İzler Doğal Değerler Kıyı El Sanatları /zanaat Sosyal Birliktelik
Kapasite	Genç Nüfus Sulama Yatırım Teşvik Doğal Değerler Kültür
Kalkınma	Sanayi Tarım ve Hayvancılık Balıkçılık Liman Kültür-Turizm
Kimlik	Bellek/Toplumsal Anı Yeşil — Mavi Bütünlüğü
Katılım	Sosyal Hayat Kamusal Alan Kullanımı Sivil Toplum Kuruluşları
Kurgu	Sektörel Entegrasyon Sınır Ötesi Ekonomik İlişkiler Dayanıklılık Yeşil Sakarya

BÖLÜM

02

STRATEJİK BAKIŞ Bölgesel İşbirliği Kent Kurgusu

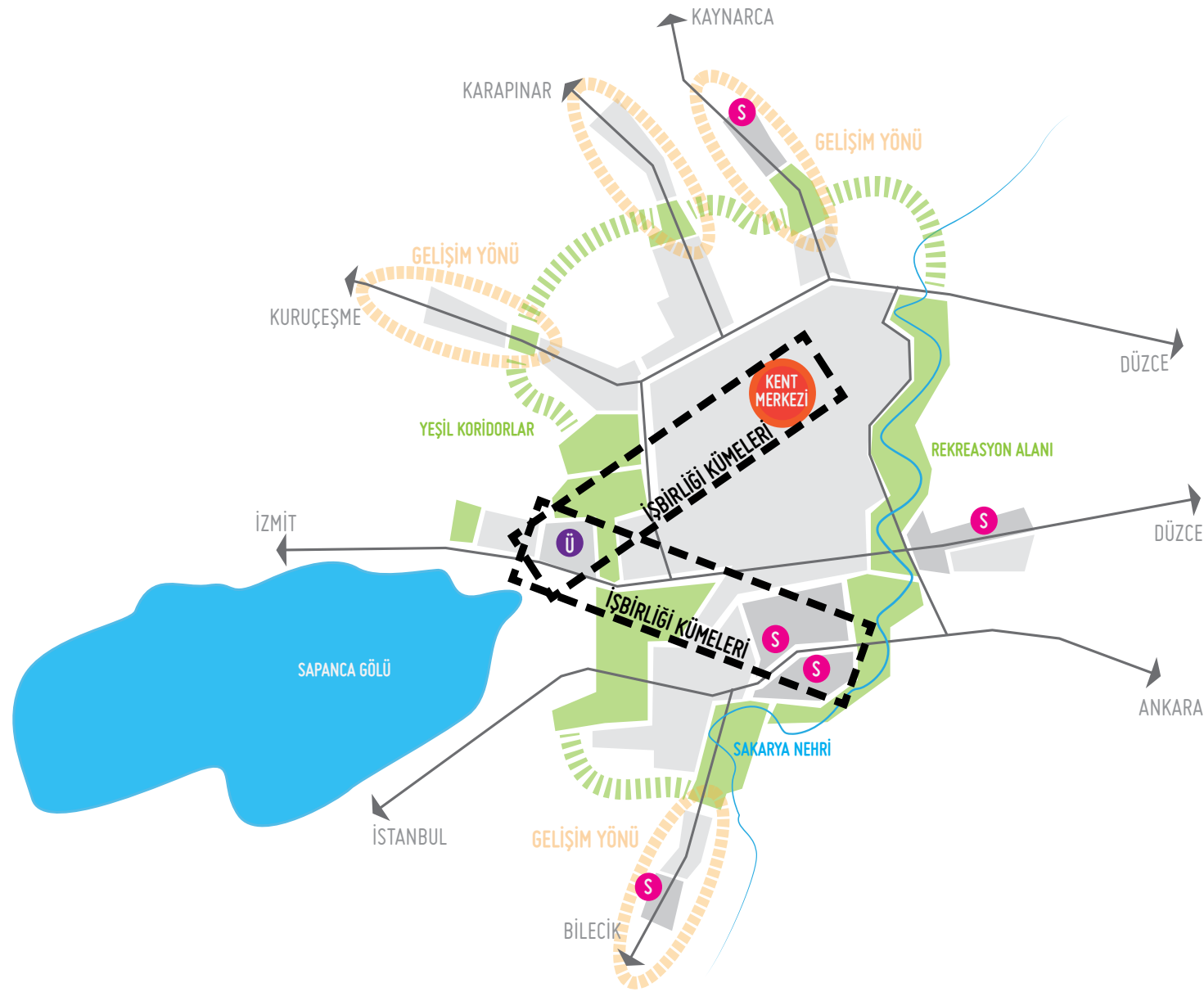

BÖLGESEL İŞBİRLİĞİ

SAKARYA, BÖLGE İÇİNDE HANGİ STRATEJİK ROLÜ ÜSTLENECEK?

Sakarya; Kocaeli, Yalova, Bolu ve Düzce illeriyle birlikte Doğu Marmara Kalkınma Ajansı'na bağlı bulunmaktadır. Doğu Marmara Bölgesi Türkiye'nin en iyi ekonomi potansiyeline sahip, en gelişmiş altyapısına sahip olmasıyla en çok yatırım alan bölgesidir. Sakarya, yapılmakta olan Karasu Limanı ile birlikte bölgeyi Karadeniz'e açacak; bölgede ve Türkiye'de önemli bir üs haline gelecektir. TEM Otoyolu, demiryolu, liman, yüksek hızlı tren, güçlü karayolu ağı ile ve havaalanına yakınlığı ile bölgeler arası ve uluslararası ölçekte önemli bir odak haline gelecektir. Stratejik konumu Sakarya'nın potansiyellerini gerçekleştirmek için bir araç olacak, organize ve düzenli sanayisinin getirileriyle sadece il ölçeğine değil, tüm Türkiye ekonomisine katkıda bulunacaktır. Bu noktada, Karadeniz ülkeleri ile işbirlikleri geliştirilecek, güçlü komşuluk ilişkileri kurulacaktır.

Bunun yanı sıra, verimli topraklardan gelen güçlü tarım üretiminin gelişimi için üniversite ve sanayi ile işbirlikleri kurularak bilim ve teknolojinin gücünden yararlanılacak; çok zengin doğal değerlerinin bilinmesi, tanıtılması ve görülmesi için turizm altyapı ve yatırımları geliştirilecektir. Dolayısı ile tek sektöre bağımlılıktan ziyade, tüm sektörlerin işbirliği içinde kalkınması sağlanacak, var olan kaynakların ve potansiyellerin etkin ve verimli kullanılması sağlanacaktır.

KENT KURGUSU

YENİ KENT MODELİ NE OLACAK?

Sakarya, yeni kent vizyonu çerçevesinde, bölgesel kurguya ve bölgesel ölçekte gelen politika ve stratejilere uygun olarak, bölgedeki Karadeniz'e açılan üs görevini kent ölçeğine yansıtmak, sürdürülebilir kalkınma yakalayabilmek için sosyal, ekonomik ve ekolojik sistemlerde refah yaratacak ve bu sistemlerin devamlılığının sağlayacaktır. Bu sayede, yüksek deprem riski göz önüne alındığında her türlü değişim, belirsizlik ve ani değişiklikler karşısında mücadele edebilecek, birikimlerinin de devamlılığını sağlayacaktır. Bu bağlamda, öncelikli düşünülmesi ve düzenlenmesi gereken başlıklar şu şekilde sıralanabilir;

- Sektörler arası ve sektörler-üniversite işbirliğinin sağlanması
- Turizm için altyapı ve yatırımların sağlanması
- Doğal değerlerin aktif tanıtımının sağlanması
- Ulaşım master planı hazırlanması
- Dayanıksız ve hasarlı yapı stokunun güçlendirilmesi/yenilenmesi
- Yeni toplanma alanlarının oluşturulması
- Yeşil alan sürekliliğinin sağlanması ve kent entegrasyonunun sağlanması
- Afetlere karşı hazırlıklı olmak için bilinçlendirme kampanyaları, konferanslar düzenlenmesi

BÖLÜM

03

VİZYON

Bölgesel Vizyon
Kentsel Vizyon

BÖLGESEL VİZYON
KARADENİZE İHRACAT ÜSSÜ

KENTSEL VİZYON
DAYANIKLI KENT SAKARYA

BÖLÜM

04

VİZYON ve EYLEM
ÇERÇEVESİ
Vizyon Çerçevesi
Eylem Çerçevesi

VİZYON ÇERÇEVESİ 3x3 EYLEM ÇERÇEVESİ

1 FARKLILIK

- 1 Stratejik Konum:**
Doğu Marmara'nın Karadeniz'e ve Anadolu'ya Açılan Kapısı
- 2 Depremsellik:**
1. Derece Deprem Bölgesi
- 3 Ekonomi :**
Gelişmiş Tarım ve Sanayi

2 TEMA

- 1 İşbirliği:**
Sektörler Arası Birliktelik
- 2 Dayanıklılık:**
Mücadele ve Birikimlerinin Devamlılığı
- 3 Yeşil:**
Doğal Değerlerin Zenginliği

3 STRATEJİ

- 1 Dönüşüm:**
Yapı Stokunun Güçlendirilmesi/ Yenilenmesi
- 2 Kalkınma:**
İhracat Odaklı Ekonomik Kalkınma
- 3 Tanıtım:**
Tanınırlığın Artırılması

SAKARYA'NIN GELECEĞİ

1 SEKTÖR

- 1 Sanayi:**
Sektörel Çeşitliliğin İmkanları
- 2 Ticaret:**
Marmara ve Karadeniz'in Arayüzü
- 3 Turizm:**
Tanınırlıkla Gelen Markalaşma

2 PROGRAM

- 1 Ekonomi:**
Yatırım Merkezi
- 2 Üniversite :**
Üniversite-Sektörler Birlikteliği
- 3 Katılım :**
Karşılıklı Özveri

3 PROJE

- 1 İhracat Üssü:**
Bölgenin Potansiyeli
- 2 Dayanıklı Kent:**
Farkına Vararak Dönüşüm
- 3 Yeşil-Mavi Çağrısı :**
Yörenin Potansiyelini Ortaya Çıkarmak

VİZYON ÇERÇEVESİ

3 FARKLILIK

3 TEMA

3 STRATEJİ

Stratejik
Konum

İşbirliği

Dönüşüm

Depremsellik

Dayanıklılık

Kalkınma

Ekonomi

Yeşil

Tanıtım

3 FARKLILIK

1 Stratejik Konum

Doğu Marmara'nın
Karadeniz'e ve Anadolu'ya
Açılan Kapısı

Sakarya, Türkiye'nin altyapısı en çok gelişmiş ve en iyi ekonomik potansiyele sahip bölgesinde, havaalanına yakınlığı, demiryolu, Yüksek Hızlı Tren ve karayolu ağlarındaki konumu ve Karadeniz'de sahip olacağı limanı ile ihracatta bölgenin Karadeniz'e açılan kapısı olacaktır. Bu konumuyla Marmara ve Karadeniz'in ekonomik bütünlüğünün yanında, Türkiye ekonomisine de katkıda bulunacak, önemli bir odak oluşturacaktır.

2 Depremsellik

1. Derece Deprem Bölgesi

Sakarya'nın çok büyük bir kısmı 1. derece deprem bölgesidir. 1999 yılının Ağustos ayında gerçekleşen 7,4 büyüklüğündeki Marmara Depremi'nin en çok zarar verdiği kent, Sakarya olmuştur. Resmi verilere göre 17 bin 840 kişi ölmüş, 43 bin 953 kişi yaralanmış, 285 bin konut ile 40 binden fazla iş yeri hasara uğramıştır. O tarihte Büyükşehir belediyesi olma şartını taşımadığı halde, hızlı bir kalkınma gerçekleştirilebilmesi için Sakarya, Büyükşehir belediyesi statüsüne geçirilmiştir. Depremden bu yana 14 yıllık bir süre geçmesine rağmen, şehirde hala hasarlı dayanıksız yapılar bulunmakta, afet durumunda çok önemli olan toplanma alanlarının eksikliği varlığını sürdürmektedir.

3 Ekonomi

Gelişmiş Tarım ve Sanayi

Sakarya'nın konumu itibarıyla önemli merkezlere yakınlığı ve güçlü bir ulaşım ağına hakim olması sanayi sektörünün gelişmesinde etkili olmuştur. Sanayi sektörü ağırlıklı olarak otomotiv, tekstil, gıda, metal-çelik, petro-kimya, orman ürünleri sektörleri çevresinde yoğunlaşmıştır. Türkiye'nin en verimli ovalarından Akova'nın Sakarya'da bulunması, tarımsal ve hayvansal üretim faaliyetlerinin de ön plana çıkmasında etkili olmuştur. Son yıllarda, sanayi sektörünün gelişmesinde Sakarya'ya yönelik yatırım teşviklerinin hız kazanması ve hammadde kaynaklarına ulaşım kolaylığı gibi durumlar da önemli rol oynamıştır.

3 TEMA

1 İşbirliği

Sektörler Arası Birliktelik

Bölgenin sınır ötesi ekonomik ilişkiler sağlayabilmesi ve sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak için tüm sektörlerin entegre biçimde gelişimine ihtiyaç vardır. Tarım ve sanayi sektörünün bilim ve teknolojiden bağımsız çalışması düşünülemez. Bilim ve teknolojinin üretildiği alan olan üniversiteler sektörler arası organizasyonda çok önemli yer tutmaktadır. Üniversite-sanayi- tarım işbirliği kapsamında Ar-Ge çalışmaları gerçekleştirerek mevcut üretim teknolojileri geliştirilecek, yeni tarım teknolojileri üretilecek, bilimsel ve teknolojik gelişmeleri kullanarak daha karlı bir üretim gerçekleştirilecek, yeni sorunların ortaya çıkmasını engelleyici tedbirler alınacak ve bu bileşenlerin birbirinden haberdar olması sağlanarak ekonomik değer yaratılacaktır.

2 Dayanıklılık

Mücadele ve

Birikimlerinin Devamlılığı

1999 depremi göstermiştir ki, kentlerin tüm birikimi bir anda yerle bir olabilmektedir. Hızlı toparlanmak için her şeye yeniden başlayan Sakarya, sanayi sektöründe önemli bir ivme yakalamıştır. Hâlbuki tek sektörde gelişen kent ekonomisinin, meydana gelen bir olumsuz durumda yeniden toparlayabilmesi çok büyük kaynak, zaman ve enerji gerektirmektedir. Bu yüzden, Sakarya sadece sanayi sektöründe değil, tarım ve hayvancılık sektöründe de üniversite ile gerçekleştirdiği işbirliği çerçevesinde kalkınacak, tek sektöre bağımlılıktan kurtulacaktır. Bunun yanı sıra, Sakarya'da büyüme, afet riskli alanlardan güvenli alanlara kaydırılacak; yapıları çevre belirli standartlar doğrultusunda inşa edilecek; çevrenin etkin korunmasıyla, risk faktörlerinin etkilerini kontrol altına alma ve azaltma konusunda çaba gösterilecek, dolayısıyla bu yerleşmelerin devamlılığı sağlanacaktır.

3 Doğal Zenginlik

Değerlerin Zenginliği

Sakarya, her noktasında yeşilin maviyle buluştuğu birçok doğal zenginliği kucaklamaktadır. Deniziyle, nehriyle, verimli ovalarıyla, yemyeşil yaylalarıyla, şelaleleriyle kaplıcalarıyla tam bir doğal değerler cenneti olan Sakarya, aynı zamanda tarih boyunca birçok medeniyete de ev sahipliği yapmıştır. Bunun yanında, Sakarya'da, 3 tabiat parkı, bir yaban hayatı geliştirme sahası, 9 sulak alan, 1 tabiat anıtı, üç devlet avlağı, 42 mesire yeri ve bir kent ormanı bulunmaktadır. Bu değerlerin tanınması adına doğa turizmi yatırım projelerine teşviklerin sağlanması ile Sakarya'da turizm sektöründe yatırımların artırılması gerekmektedir.

3 STRATEJİ

1 Dönüşüm

Yapı Stokunun Güçlendirilmesi/ Yenilenmesi

Sakarya, 1. derecede deprem bölgesidir. 1999 yılındaki depremin yaraları hala tam olarak sarılamamıştır. Hala birinci derece deprem riski ve deprem fay hatları üzerinde yoğun yapılaşma bulunmakta, 1999 depreminden kalma ağır ve orta hasarlı yapılar varlığını sürdürmektedir. Olası bir afet anında tekrar aynı acıların yaşanmaması, bunca birikimin yerle bir olmaması adına Sakarya, afet sonucu ortaya çıkacak soruna odaklanmak yerine, olası afete karşı hazırlıklı olup önlem almalı, politikalarını bu yönde geliştirmelidir. Bu yüzden, olası bir depremde çok büyük tehlike yaratacak hasarlı yapıların eğer mümkünse iyileştirilmesi, değilse yenilenmesi sağlanmalıdır.

2 Kalkınma

İhracat Odaklı Ekonomik Kalkınma

Sakarya, gelişmiş sanayisi ile Türkiye'nin en önemli sınaî üretim potansiyeline sahip şehirlerinden biridir. Bu duruma ek olarak ilin bulunduğu bölge, Türkiye'nin en gelişmiş altyapıya sahip ve yatırım çeken bölgesidir. Sakarya'nın ekonomisi sanayi (otomotiv, tekstil, gıda, metal-çelik, petro-kimya, orman ürünleri), tarım ve hayvancılık, arıcılık, balıkçılık, ormancılık ve turizm sektörlerine dayanmaktadır. Bu sektörlerin sürdürülebilir olması için sektörler arası işbirliğine ihtiyaç vardır. Bu sayede ürün çeşitliliği ve de kalitesi artacak; Sakarya, stratejik konumu sebebiyle bu bölgenin Karadeniz ülkelerine açılan kapısı olacak; sektörler arası işbirliği ile kalkınacak, yapacağı ihracat ile ülkenin ekonomisine katkıda bulunacaktır.

3 Tanıtım

Tanınırlığın Artırılması

Doğal zenginlikler açısından büyük bir potansiyele sahip Sakarya'nın ekonomik büyüme ve kalkınmasında turizm sektörü de önemli bir yer tutacaktır. Bu potansiyeli gerektiği gibi değerlendirebilmek oldukça önemlidir. Bunu yapabilmek için de, tanıtım ve reklam faaliyetlerine gereken özenin gösterilmesi gerekmektedir. Karmaşık ve düzensiz bir yapıya ve koordinasyon eksikliğine sahip tanıtım faaliyetlerini düzenlemek için kamunun ve özel sektörün yaptığı tanıtım faaliyetlerinin bir plan, program ve sistem içerisine oturtulması gerekmektedir. Bu amaçla çeşitli grupların, kamu ve özel sektörün bir araya gelerek Sakarya için bir tanıtım planı yapması gerekmektedir.

EYLEM ÇERÇEVESİ

3 SEKTÖR

3 PROGRAM

3 PROJE

Sanayi

Ekonomi

İhracat Üssü

Ticaret

Üniversite

Dayanıklı
Kent

Turizm

Katılım

Yeşil-Mavi
Çağrısı

3 SEKTÖR

1 Sanayi

Sektörel Çeşitliliğin İmkanları

Sakarya, bulunduğu konum itibarıyla hammadde kaynaklarına ulaşım kolaylığına, uygun yatırım alanlarına sahip, iklim şartları uygun, arazileri ucuz olan bir şehirdir. Bunun yanında sahip olduğu su imkânları, kara ve demiryolu ağına dâhil oluşu, liman inşaatında sona gelinmesi, yetişmiş kalifiye eleman varlığı, önemli merkezlere ve pazarlara yakınlığı nedeniyle yatırımcılar için tercih sebebi olmaktadır. Sakarya, Doğu Marmara Bölgesi'nin otomotiv, tekstil, gıda, metal-çelik, petro-kimya, orman ürünleri sanayilerini içeren güçlü bir sınai üretime sahip şehirdir. Mevcut sanayisini üniversite ve diğer sektör işbirlikleriyle daha etkin, verimli ve inovatif hale getirecektir. Sanayi alanında önceliklerin belirlenmesi ve bu doğrultuda gelen yatırımların değerlendirilmesi gerekmektedir.

2 Ticaret

Marmara ve Karadeniz'in Arayüzü

Limanla birlikte, Marmara Bölgesi ile Karadeniz ülkeleri arasında bir arayüz oluşturacak olan Sakarya, hem ürettiklerini hem diğer illerdeki ürünleri bu ülkelere ihraç ederek Türkiye ve diğer ülkeler arasındaki ticareti canlandırarak, sağlayacağı ekonomik getirisinin yanında güçlü bir ilişki kurulmasına ve ortak yatırımlara gidecek birlikteliklere sahne olacaktır. Bu kadar güçlü bir hedef için gereken altyapı, ulaşım ağı, ekonomi ve yatırımlar, Sakarya'nın sahip olduğu fırsatlardır ve bu fırsatları kalkınma için değerlendirecektir.

3 Turizm

Tanınırlıkla Gelen Markalaşma

Sakarya, sahip olduğu çok çeşitli doğal güzellikleriyle görülmesi gereken bir şehirdir. Sapanca gölü ve çevresi, Akyazı Kuzuluk Termal bölgesi, Karadeniz sahil bölgesi, henüz keşfedilmemiş akarsuları, gölleri, yaylaları, ormanları, Acarlar Longozu, doğal güzellikleri, tarihi dokuları ve termal alanları ile turizm alanında yüksek bir potansiyeli barındırmaktadır. İlin, İstanbul ve Ankara gibi büyük şehirlere yakınlığı ve bulunduğu konum dolayısıyla kolayca erişilebilir olması, Sakarya turizm sektörü için bir fırsattır. Bu fırsatın değerlendirilmesi için turizmin altyapı ve yatırımlarla desteklenmesi, teşviklerin sağlanması, uluslararası, ülke geneli, bölgesel ve yerel ölçekte markalaşmanın hedeflenmesi, tanınırlılığının artırılması sağlanacaktır.

3 PROGRAM

1 Ekonomi

Yatırım Merkezi

Türkiye'nin en iyi ekonomik potansiyeline sahip bölgesinde bulunan Sakarya'nın ekonomisi sanayi, tarım ve hayvancılık, arıcılık, balıkçılık, ormancılık ve turizm sektörlerine dayanmaktadır. Sakarya, çeşitli iklim şartları, ucuz arazi varlığı, elektrik enerjisinin toplama yeri, kara ve demir yolları ağına dâhil oluşu, nüfus yoğunluğunun sağladığı iş kolu imkanları ile sanayi kuruluşlarını kendine çekmektedir. Bunun yanında, otomotiv ve yan sanayi, tekstil, gıda, orman ürünleri, elektrik-elektronik, yapı-inşaat malzemeleri, süs bitkiciliği gibi alanlarda yatırıma uygun konumu ile Türkiye'nin önemli bir yatırım merkezidir.

2 Üniversite

Üniversite- Sektörler Birlikteliği

Üniversite, bilim ve teknoloji üreten en önemli kurumlardan bir tanesidir. Üniversitenin ürettiği yeni bilgilerin sektörlere aktarılması ve olası problemlerin çözümünün sağlanması üniversitelerin bir diğer misyonu olarak kabul edilmektedir. Sektörlerin başarıya ulaşabilmesi, son teknolojiyi takip etmesiyle ve gerçekleştirdikleri işbirlikleri ile mümkündür. Bu kapsamda üniversite, sanayi ve tarım ve hayvancılık sektörleriyle ortak çalışmalara imza atmalı, ürettiği bilgiyi bu sektörlerle de paylaşmalıdır. Üniversitelerde üretilen bilgi ve yeniliklerin sektörlerin deneyimi ile örtüşerek ekonomik faydaya dönüştürülmesi Sakarya'nın kalkınmasına doğrudan katkı sağlayacaktır.

3 Katılım

Karşılıklı Özveri

Sakarya'nın kalkınması sadece sektörlerin gelişimine değil aynı zamanda halkın etkin katılımına da bağlıdır. Kalkınma sayesinde etkilenen gruplarından biri olacakları için onları bu sürecin dışında tutmak düşünülemez. Bunun yanında, dönüşüm sürecinde halkın etkin katılımı olmazsa bu süreç başarıya ulaşamaz. Yerel yönetimler karar alma süreçlerinde yerel halkı göz önünde bulundurmalı, aktif bilinçlendirme çalışmaları yapılmalıdır. Yerel halk da bu süreçte etkin rol almak için istekli olmalı, daha kaliteli ve adil bir yaşam için, gelecek kuşaklara daha kaliteli yaşam çevresi bırakmak için üzerine düşeni yapmalıdır.

3 PROJE

1 İhracat Üssü

Ulaşım

Sakarya bölgesinin ihracat üssü olabilmesi için çok gelişmiş bir ulaşım ağına sahip olmak zorundadır. Doğu Marmara Bölgesi mevcutta Türkiye'nin en gelişmiş altyapısına sahiptir. Havaalanına yakınlığı, bitmek üzere olan limanı, demiryolu ve karayolu bağlantılarıyla birlikte gelişmiş bir ulaşım sistemine sahip Sakarya, bu ulaşım sistemini geliştirecek, bölgesi ile daha güçlü ilişkiler kuracaktır. Bu yüzden, stratejik noktalar arası bağlantılar güçlendirilmeli, akış sürekliliği sağlanmalıdır.

Bölgenin Potansiyeli

Sektörler Arası Entegrasyon

Sakarya, çeşitli sektörlerde ekonomik faaliyetlerini sürdürmektedir. Daha etkin ve verimli bir üretime geçilebilmesi için sektörler arası entegrasyon büyük önem taşımaktadır. Tarım ve hayvancılık sektöründeki birikiminin sanayi sektöründeki kalkınmasına entegrasyonuyla potansiyellerini kullanacak, farklı sektörlerdeki tecrübelerini güçlü bir ekonomik kalkınma için şekillendirecek ve bölgesinde daha önemli bir odak haline gelecektir. Bunun yanında, üniversiteler bilginin üretildiği mekanlar olarak bu sektörlerin gelişimi için yönlendirici olacaktır.

Depolama Birimleri

Sakarya'ya sevk edilen ve ihracat için toplanan ürünlerin gönderilmeden önce tutulacağı depolama birimlerine ihtiyaç vardır. Bu depolama birimleri farklı ulaşım modlarına yakın olarak ve hızlı döngüyü sağlama adına topografik olarak uygun yer seçimiyle konumlandırılmalıdır. Kaynak israfından kaçınmak adına bu birimler için uygun büyüklük saptanmalı, oluşabilecek muhtemel sorunlar için önceden önlem alınarak olası kriz anında dayanıklılık kapasitesi artırılmalıdır.

3 PROJE

2 Dayanıklı Kent Farkına Vararak Dönüşüm

Çoklu Sektörel Kalkınma

Dayanıklı kentler, hem fiziksel hem de toplumsal sistemlerin, kentlerde olabilecek her çeşit riske karşı direnebildiği, fonksiyonunu koruduğu kentlerdir. Bu anlamda tek sektörde gelişen şehirler, olası bir kriz anında tüm etkinliğini kaybetmekte, sürecin en başına dönmektedirler. Bu durumu ortadan kaldırma adına, farklı sektörlerde etkin olacak bir Sakarya, bir sorun durumunda diğer sektörlerle kayıplarını destekleyecek, birikimlerinin devamlılığını sağlayabilecektir.

Dönüşüm

14 yıl geçen büyük depremin ardından hala hasarlı ve dayanıksız yapılara sahip Sakarya şehrinin risk yaratabilecek her türlü etmene önlem alması gerekmektedir. Bu noktada mevcut yapı stoku güçlendirilmeli, tehlike arz eden yapılar için politikalar üretilmeli, gelişim daha risksiz alanlara kaydırılmalıdır. Afet anında büyük öneme sahip toplanma alanları artırılmalı, çok sayıda fiziki ve sosyal önlem eşgüdüm içinde planlanmalıdır.

Toplum Bilinci

Olası bir kriz anında kayıpları en aza indirmek için toplum bilinci oluşturulması gerekmektedir. Yerel halk arasında dayanışma ortamı sağlanmalı ve acil durum yönetimine etkin katılım teşvik edilmelidir. Her kesimi bilgilendirecek kampanyalar, kongreler ve sempozyumlar düzenlenmeli; önlem almanın önemi vurgulanmalıdır. Bunun yanında, çocukların risk azaltma kampanyası ile ilgili bilgilendirilmesi, bunun kendi geleceklere ile ilgili olduğu bilinci aşılması da yapılması gereken eylemlerdendir.

3 PROJE

3 Yeşil-Mavi Çağrısı

Yörenin Potansiyelini Ortaya Çıkarmak

Yatırım

Sakarya, ev sahipliği yaptığı ve görülmesi gereken birçok doğal zenginliğe sahip olmasına rağmen turizm sektöründeki yatırım ve altyapı eksikliğinden dolayı hak ettiği turist sayısına ulaşmamaktadır. Sakarya'da doğa turizminin teşvik edilmesi için yatırımların artırılması gerekmektedir. Bu sayede, bu zenginliğin turistler tarafından bilirliliği artırılacak, turizm sektörünün gelişimi sağlanacaktır. Ek olarak, turizm konusunda yapılacak her türlü yatırım ve faaliyette doğal yapının bozulmaması sağlanmalıdır.

Rota

Doğal değerlerin bulunduğu noktalar haritada belirlenerek turistler için uzun ve yorucu olmayan uygun rotalar çıkarılmalıdır. Rotalar hem bu alanların gezilmesi için sürekliliği sağlayacak, hem de turisti bir sonraki noktaya ilerlemeye teşvik edecektir. Güvenlik açısından düşünüldüğünde özellikle tehlikeli rotalarda erken uyarı ve alan kılavuzu gibi hizmetlerle tehlike anında yapılması gerekenler belirtilmelidir. Rotalar üzerinde turistlerin satın alma ihtiyaçlarını gidermek üzere köy halkına öncelik vererek uygun yerlerde satış noktaları planlanacaktır.

Tanıtım

Turizm açısından tanıtım çok önemli bir önem arz etmektedir. Bilinmeyen bir yere turist gelmesini beklemek yanlış bir strateji olacaktır; çünkü bir insanı bir yeri ziyaret etmeye yönlendirebilmek için onu etkilemek gerekmektedir. Sakarya'nın doğal zenginliklerinin ziyaret edilebilmesi için uluslararası, ülke geneli, bölgesel ve yerel ölçekte markalaşmanın hedeflenmesi, tanınırlılığının artırılması sağlanacaktır. Bunun için kitap ve broşürler bastırılacak, doğa yürüyüşleri ile ilgili tanıtım faaliyetleri yapılacak, görsel ve sosyal medyadan yararlanılacaktır.

BÖLÜM

05

SAKARYA'NIN GELECEĞİ
İÇİN 10 TEMEL İLKESAKARYA'NIN GELECEĞİ İÇİN
10 TEMEL İLKE

1. **ÇOKLU SEKTÖREL KALKINMA:** Sektörel Çeşitlilik
2. **SINIR ÖTESİ İLİŞKİLER:** Gelişmiş Ulaşım Ağı
3. **İSTİHDAM:** İstihdam Olanaklarının Artırılması
4. **BEREKETLİ TOPRAKLAR:** En Verimli İkinci Ova
5. **RİSKSİZ YAPILAR:** Afet Riskinin Minimuma İndirilmesi
6. **KATILIMCILIK:** Afete Karşı Önlem
7. **DOĞANIN SESİ:** Doğa Turizmi Potansiyeli
8. **GELİŞMİŞ KENTSEL ULAŞIM:** Toplu Taşımanın Önemi
9. **MEDENİYETİN İZLERİ:** Gizli Kalmış Hazine
10. **KIR VE KENT ENTEGRASYONU:** Üniversitenin Rolü

ÇOKLU SEKTÖREL KALKINMA: Sektörel Çeşitlilik

Sakarya birçok sektörde etkin olmasına rağmen, sanayi sektörü üzerine kalkınmaya ağırlık vermektedir. Hâlbuki tek sektörde büyümek, olası bir kriz anında tüm birikimleri kaybetmek ve kaynakların boşa gitmesi anlamına gelecektir. Bu durumu önlemek adına farklı sektörlerle gereken özenin gösterilmesiyle hem farklı sektörlerde daha çok kişinin istihdam edilmesi sağlanacak hem ürün çeşitliliği ortaya çıkacak, hem de olası bir sorunda güç birliği sayesinde toparlanma çabuklaşacaktır. Üniversite-sanayi-tarım ve hayvancılık sektörlerindeki işbirlikleri ile birikimlerin ve tecrübelerin paylaşılması sağlanacak, birlikten kuvvet doğacaktır.

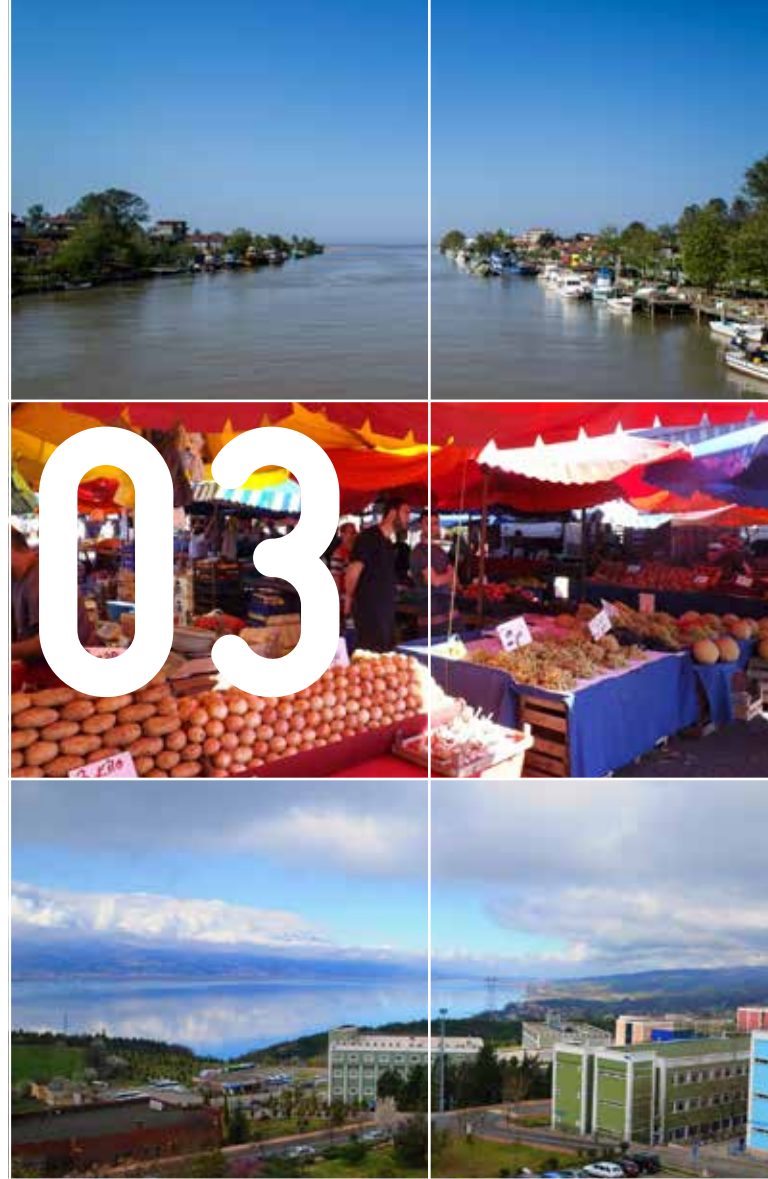

SINIR ÖTESİ İLİŞKİLER: Gelişmiş Ulaşım Ağı

Sakarya, Türkiye'nin altyapısı en gelişmiş bölgesinde havaalanına yakınlığı, karayolu ve demiryolu ulaşımlarını içeren gelişmiş bölgesel ulaşım ağına sahip olmasının yanında; sahip olacağı liman, mevcut konumuna stratejik bir yön daha getirmiştir. Sakarya artık Türkiye'nin ekonomik olarak en gelişmiş bölgesinin stratejik odağı, Karadeniz'e açılan bir limanı, bir arayüzü olacaktır. Bu sayede, ülkeler arası ticari ilişkiler gelişecektir. Ekonomik kalkınmanın sağlanması ve yüksek milli gelire sahip olmanın yolu olan ihracat, Sakarya açısından da çok önemli bir role sahiptir. Sakarya da sektörler arası işbirliği ile ürettiği ürünleri Karadeniz ülkelerine ihraç edecek, mevcut sektörlerin kalkınması sağlanacaktır.

İSTİHDAM: İstihdam Olanaklarının Artırılması

2012 yılında Sakarya'da istihdam oranı %47.7, işsizlik oranı ise %10.2'dir. Sakarya bulunan üç organize sanayi bölgesinde toplam 94 firmanın istihdam sayısı 10.988 kişidir. İlde kurulu bulunan 12 küçük sanayi sitesinde ise, 3,343 işyerinde 10,278 kişi istihdam edilmektedir. Sanayi ve hizmet sektöründe yaşanan gelişmelere rağmen Sakarya'nın ekonomisinde tarım hala önemli bir yer tutmaktadır. Tarım işkolunda çalışanların toplam istihdama oranı % 51.9'dur. İlin tarımsal üretim değerinin Türkiye içindeki payı 2008 yılında % 3.1'dir. Sakarya, bu oranla 82 il arasında 14. sırada yer almaktadır. Sektörler arası entegrasyon ve çoklu sektörel gelişim ile daha fazla kişi istihdam edilecek, üretim kapasitesi bu yolla artırılabilecektir.

BEREKETLİ TOPRAKLAR: En Verimli İkinci Ova

Türkiye'deki nüfusun önemli bir bölümünün geçimini sağladığı tarım sektörü, ihracatta önemli bir yere sahiptir ve birçok sanayi kolunun hammaddesini karşılamaktadır. Toprağın özelliği ve verimliliği, tarımsal faaliyetler üzerinde etkili olan önemli faktörlerden biri olmaktadır. Sakarya, çok verimli topraklara sahiptir, ilin yaklaşık %51'inde tarım yapılmaktadır. Öyle ki, Türkiye'nin en verimli ikinci ovası Sakarya'da bulunmaktadır. Bu topraklarda üretilen ürünler ile Sakarya hem iç hem dış pazarda tarım sektöründeki etkinliğini artıracaktır. Verimi etkileyen en önemli etken olan sulama ihtiyacı ise çoğunlukla Sakarya Nehri ve Sapanca Gölü'nden karşılanmaktadır.

RİKSİZ YAPILAR: Afet Riskinin Minimuma İndirilmesi

Zeminin yapısı nedeniyle deprem açısından Türkiye'nin en tehlikeli kentleri arasında yer alan Sakarya'da olası bir deprem öncesi hasarlı binalar tehlike oluşturmaya devam ederken, bu durum 14 yıldır kentin çözülmeyi bekleyen en önemli sorunları arasında yer almaktadır. Bu yapılar, içinde barındırdığı nüfus ve çevresi için çok büyük risk teşkil etmektedir. Son verilere göre ilde 450 orta hasarlı bina bulunmaktadır. Bu binaların sağlıklı hale gelmesi artık mümkün olmadığından, yaşayanları mağdur etmeden bir dönüşüm gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Dayanıklı Kent Sakarya, risksiz yapılar ile olası bir afette kayıpları minimuma indirecektir.

KATILIMCILIK: Afete Karşı Önlem

Olası afetlerde kayıpları en aza indirmek için yerel halkın bilinçlenmesi çok önemli bir konudur. Kaderci bir anlayış benimsemek kayıpları inanılmaz boyutlara çekmekte, telafi şansı bırakmamaktadır. Bu yüzden, afet olduktan sonra yapılacakları düşünmek yerine olmadan önce önlemek için çalışmak temel ilke olmalıdır. Afet risklerinin azaltılması ve müdahale çalışmalarında Sivil Toplum Kuruluşları ve yerel düzeydeki sivil örgütlenmenin rolü çok büyüktür. Hükümetler, yerel yönetimler, yerel halk ve Sivil Toplum Kuruluşları'nın koordinasyon içerisinde çalışması ile katılımcı bir süreç işleyecektir. Bunun yanında, çeşitli projelerle halk afet konusunda bilinçlendirilecek, risklerin azaltılması konusunda bilinç oluşturulacaktır.

DOĞANIN SESİ: Doğa Turizmi Potansiyeli

Sakarya, Akova, Sakarya Nehri, Maden Deresi Şelalesi, Sapanca Gölü, Soğucak Yaylası, Karasu Plajı, Kuzuluk Kaplıcaları, Geyve Maden Suyu ve Acarlar Gölü Longoz Ormanı ile bir doğal değerler cennetidir. Ne yazık ki, bu değerler pek çok kişi tarafından bilinmemekte, gelen turist sayısı bekleneni verememektedir. Bu alanlarda gerçekleştirilecek doğa turizmi, kırsal ekonominin çeşitlendirilmesi, kırsal nüfus için yeni bir bakış açısı yaratılması, yoksulluğun ve kırsal göçün azaltılmasında en önemli seçeneklerden biri olarak görülmektedir.

GELİŞMİŞ KENTSEL ULAŞIM: Toplu Taşımanın Önemi

Sakarya, gelişmiş altyapısıyla bölgesinde ihracat üssü olacaktır. Bölgesel ölçekte çok stratejik ulaşım ağına sahip şehirde, kentsel ölçekte birçok şehirde olduğu gibi toplu taşıma eksikliği ve trafik sorunu yaşanmaktadır. Önemli bir misyon üstlenecek şehirde kentsel ulaşım sisteminin geliştirilmesi, alternatif ulaşım modlarının entegrasyonunun sağlanması gerekmektedir. Kent içi ulaşım talebinin toplu taşıma araçlarına yönlendirilip, özel araç kullanımının azaltılmasına yönelik politikalar geliştirilmelidir. Bunun yanında doğal afetlere dayanıklı, kalıcı ve güvenilir bir ulaşım ağının geliştirilmesi Sakarya için elzemdir.

MEDENİYETİN İZLERİ: Gizli Kalmış Hazine

Tarih boyunca Frigler, Persler, Makedonya Krallığı, Bythinia Krallığı, Romalılar, Bizans, Selçuklular ve Osmanlı gibi uygarlıklara ev sahipliği yapan Sakarya, bu dönemlerin izlerini sınırları içinde yaşatmaktadır. Justinianus Köprüsü (M.S.558-560), II.Beyazıt Köprüsü (1488), Ağa Cami(1887), Rahime Sultan Camii (1892); bu medeniyetlerin yaşayan izlerinden bazılarıdır. Görülmesi gereken bu eserler Sakarya'nın sahip olduğu hazinelerdendir.

KIR ve KENT DENGESİ: Üniversitenin Rolü

Tarım sektörü, sanayi ve hizmet sektöründeki gelişmelere rağmen Sakarya'nın ekonomisinde önemli bir yer tutmaktadır. Kırdaki nüfusu tutabilmek için tarım sektörünün ekonomik faaliyet olarak etkinliğinin sürdürülmesi gerekmektedir. Kente yapılan büyük sanayi ve hizmet yatırımları çerçevesinde, kır önemini kaybetmektedir. Payı azalmaya başlayan tarım sektörünün üniversite ve diğer sektörlerle ilişkisi sağlandığında payı tekrar artacak, ortak bir kalkınma söz konusu olduğundan kırdaki yaşayan nüfus da geçimini bu sektör üzerinden sürdürebilecektir. Böylelikle kır ve kent dengesi bozulmamış olacaktır.

